

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

برگرفته از: لینکه سابتونگ
فرستنده: نسترن نصرتی
۳۰ دسمبر ۲۰۲۱

درس‌های فروپاشی اتحاد شوروی به چین کمک می‌کند

ابرقدرت گذشته سوسیالیستی، اتحاد جماهیر شوروی روز ۲۵ دسمبر ۱۹۹۱ فروپاشید، در حالی که چین، یک قدرت بزرگ که راه سوسیالیسم با ویژگی‌های دیگری متفاوت از اتحاد شوروی را دنبال می‌کرد، نسبت به برابری قدرت خرید به بزرگترین قدرت اقتصادی تبدیل شده است. این کشور همین‌طور قدرتمندترین و موفق‌ترین کشور سوسیالیستی در راه مدرن سازی و صنعتی سازی است بدون آن‌که مدل سرمایه‌داری غربی را انتخاب کرده باشد و اکنون از دید ایالات متحده «مهم‌ترین رقیب ستراتیژیک» آن محسوب می‌شود.

چینی‌ها در رابطه با فروپاشی در ۳۰ سال پیش دارای احساسات متفاوتی هستند، زیرا از یک طرف با مردم روسیه که به دنبال آن با پیامدهای تراژیکی روبه روشدند احساس همدردی می‌کنند و از طرف دیگر برای عقیده‌اند که فروپاشی غول سرخ درس ارزشمندی برای چین بود تا به تکامل خود ادامه دهد و وضعیت خود را بهتر کند و سوسیالیسمی با خصلت‌های چینی بنا سازد.

مانند بحث در بین محققان و ناظران در سراسر جهان، در روزهای اخیر نیز بحث‌های زیادی در مورد میراث فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی از سوی کارشناسان، مفسران و مردم عادی چینی در رسانه‌ها و پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی چین صورت گرفته است. این گفتمان با مطالبی که در غرب مطرح می‌شود، کاملاً متفاوت است. بسیاری از رسانه‌ها و محققان از ایالات متحده و دیگر کشورهای غربی در حالی که ایالات متحده را به عنوان «برنده» جنگ سرد معرفی می‌کنند، کوشش می‌کنند تا علل فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی را کوشش این کشور برای رسیدن

به سوسیالیسم قلمداد نمایند و ادعا می‌کنند، که انتخاب این راه مانند گسترش نظامی، شونیسم قدرت یک قدرت بزرگ و شکست اصلاحات اقتصادی علت این فروپاشی بوده است.

اما به نظر کارشناسان چینی افکار عمومی در چین سوسیالیسم را راه درستی می‌داند که به اتحاد شوروی کمک خلاق کرد تا بر فاشیسم پیروز گردد و به یک ابر قدرت تبدیل شود. خطاها در آنجا بود که رهبران اتحاد شوروی پس از مرگ ستالین از جاده ساختمان سوسیالیسم منحرف شدند و حتی به ایده سوسیالیسم و خلق شوروی خیانت کردند. آنها تأکید می‌کنند که موفقیت‌های چین امروز مبین تقویت و صحت این نظر است.

درسی ارزشمند

"لی‌شن‌مینگ" معاون رئیس سابق آکادمی علوم اجتماعی چین در مقابل "گلوبال تایمز" گفت «در سطح جهان تعاریف متعددی برای فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی وجود دارد لکن نظری که مدعی است «ستالینیسم» و یا «مدل سوسیالیستی» اتحاد شوروی علت واقعی این فروپاشی بود، کماکان در سطح جهان غالب است»

لی گفت: «ولی ما در چین پس از تحقیق و بحث‌های فراوان به این پایه مشترک دست یافتیم که ستالینیسم علت واقعی فروپاشی نبود، بلکه رهبری اتحاد جماهیر شوروی از خروشچف تا میخائیل گوربچف رفته رفته از آن فاصله گرفت و نهایتاً به مارکسیسم، سوسیالیسم و منافع اساسی اکثریت غالب مردم خیانت کرد.»

کارشناسان بر این عقیده‌اند که مبدأ فروپاشی اتحاد شوروی اصلاحاتی بود که خروشچف آغاز کرد، زیرا او با مشکلات به طور جدی برخورد نکرد و به طور جدی به آنها نپرداخت و بعد رفته رفته سیستم اساسی سیاسی و اقتصادی سوسیالیسم در اتحاد شوروی را انکار کرد و هنگامی که نوبت به گوربچف رسید رهبری کشور به طور کامل به مارکسیسم خیانت کرد و گزینه‌ای را انتخاب نمود که دیگر راه بازگشت نداشت.

تحلیلگران چینی گفتند که رهبران اتحاد شوروی نه تنها به ادعاهای اولیه خود خیانت کردند، بلکه همین‌طور فراموش کردند که وظیفه اصلی آنان خدمت به خلق است.

"وانگ‌شیان‌جو" معاون مدیر و همکار علمی دانشگاه "رنمین" چین-دانشگاه دولتی ایالت سنت پترزبورگ مرکز تحقیقاتی روسیه به گلوبال تایمز گفت: «اتحاد شوروی قادر بود سفیه به فضاء بفرستد و کلیه مناطق نفوذ ژئوپولیتیک خود را گسترش دهد ولی قادر نبود معضل کمبود مواد غذایی، نساجی و فرآورده‌های لازم زندگی روزمره را حل کند، که نتایجاً به تشدید مناقشات اجتماعی می‌انجامید.»

وانگ می‌گوید: حزب کمونیست چین همواره تأکید کرده که دستاوردها و تکامل جامعه را که به دست آورده‌ایم و برای آن سعی و کوشش می‌کنیم تنها یک هدف اساسی را در نظر دارد و آن خدمت به خلق است.

لی "می‌گوید رهبری اتحاد شوروی نیز قصد داشت مشکلات را حل کند، لکن به غلط تصور می‌کرد که تعدیل اقتصادی و اجتماعی و غرب‌گرایی می‌تواند همه مشکلات خلق را حل کند. شخصیت‌هایی چون میخائیل گوربچف و یا رئیس جمهور سابق بوریس یلتسین، سیستم سیاسی سرمایه‌داری غرب و ایدئولوژی آن را پذیرفتند و نهایتاً کشور معظمی را که پیشینیان آنان بناکرده بودند به خاک سپردند.

"هو شی‌جین" یکی از مفسران "گلوبال تایمز" گفت: اضمحلال اتحاد شوروی واکسین کارائی برای چین بود، زیرا همواره به چین گوشزد می‌کند که چه چیز غلط است و کدام راه به بن‌بست منجر می‌شود و کدام اصلاحات مرگ یک کشور و یک حزب با عظمت را به دنبال خواهد داشت.

یک کارشناس روابط بین‌المللی که در بیجینگ مستقر است و نمی‌خواهد نامش گفته شود، می‌گوید: خاطرات ناگوار در رابطه با ایالات متحده و دیگر کشورهای غربی پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی واکسین دیگری برای چین بود، زیرا «به ما می‌گفت که روسیه مورد قبول غرب واقع نمی‌شود، حتی آنگاه که از سوسیالیسم روی برتافته و کشور خود را تکه تکه کرده است.»

او می‌گوید «در مبارزه با غرب عمدتاً مسأله بر سر جهان‌بینی و یا حقوق بشر و آزادی نیست بلکه مسأله برسر قدرت و ژئوپولیتیک است و «خودکشی» که اتحادشوروی بر خود روا داشت، از خصومت غرب نکاست، بلکه ضربات بیشتر، اغتشاش، جنگ داخلی و گسترش بیشتر نیروهای نظامی را با خود به همراه داشت.»

آیا ایالات متحده آمریکا سرنوشت اتحاد شوروی را تجربه خواهد کرد؟

چین آموخت برای رسیدن به رشد و توسعه موفقیت‌آمیز، خطاهای اتحاد شوروی را تکرار نکند. بسیاری از تحلیلگران چینی و روس می‌گویند که ایالات متحده، که فکر می‌کند در جنگ سرد بر رقیب خود اتحاد شوروی پیروز شده، در ادامه راه خود، بسیاری از خطاهای رقیب کهنه خود را تکرار خواهد کرد.

گوربچف در آستانه سالگرد استعفای خود به عنوان رهبر سابق اتحاد جماهیر شوروی روز جمعه در مقابل آژانس خبری دولتی "ریا نووستی" گفت پس از فروپاشی اتحاد شوروی، واشنگتن در رابطه با گسترش پیمان نظامی ناتو «خودآگاه و پرنخوت» شده است ولی در عین حال رضایت خود را از مذاکرات امنیتی در پیش، بین مسکو و واشنگتن ابراز کرد.

گوربچف در پاسخ به این سؤال که آیا پس از فروپاشی اتحاد شوروی ممکن است بتوان بدون این‌که استقلال روسیه به خطر افتد روابط دیگری با ایالات متحده برقرار کرد به «جو سرمست از پیروزی در غرب، به ویژه در ایالات متحده آمریکا» پس از این‌که اتحاد شوروی در سال ۱۹۹۱ به وجود خود پایان داد، اشاره کرد.

گوربچف گفت: «آنها خودآگاه و پرنخوت شدند و پیروزی خود در جنگ سرد را اعلام کردند.» او تأکید کرد که مسکو و واشنگتن «مشترکاً» جهان را از مسابقه اتمی بیرون کشیدند. ولی اضافه کرد: «خیر، "پیروزمندان" تصمیم گرفتند امپراتوری جدیدی برپا کنند. از این رو به گسترش ناتو پرداختند. ... چگونه در چنین حالتی می‌توان روی روابط متساوی الحقوق با ایالات متحده و غرب حساب کرد؟»

بنابر گزارش خبرگزاری تاس رئیس جمهور روسیه ولادیمیر پوتین در ماه جون گفت که معتقد است ایالات متحده سناریوی متداول یک امپراتوری را دنبال می‌کند: امپراتوری‌ها با تکیه به قدرت نامحدود خود مشکلات غیر ضروری را ایجاد می‌کنند تا این که دیگر قادر نباشند بر آنها غلبه کنند.

پوتین گفت: «می‌دانید مشکل ایالات متحده کجاست؟ من به عنوان شهروند سابق اتحاد جماهیر شوروی به شما خواهم گفت. مشکل امپراتوری‌ها این است که فکر می‌کنند، آن‌چنان قدرتمندند که می‌توانند مرتکب بی‌دقتی‌ها و خطاهای کوچک شوند.»

به نظر وی حکام امپراتوری‌ها اطمینان دارند که می‌توانند ملت‌ها و گروه‌های اجتماعی را مرعوب و یا متقاعد کنند و یا وفاداری آنها را بخرند و معتقدند که از این طریق مشکلات آنان حل خواهد شد.

«ولی مشکلات افزایش می‌یابد و زمانی خواهد رسید که دیگر آنها قادر نیستند بر این مشکلات فایز آیند و ایالات متحده آمریکا امروز همان راه اتحاد شوروی را با گام‌هایی استوار و با ثبات دنبال می‌کند.»

یک کارشناس گمنام از بیجینگ گفت، ما برخی از شباهت‌های جالب بین اتحاد جماهیر شوروی سابق سال‌های دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ یعنی دوران قبل از فروپاشی و ایالات متحده امریکای امروز را پیدا کردیم. او سپس لیستی از شباهت‌ها مانند سوءاستفاده از قدرت در گسترش نظامی و "ژرونتوکراسی" (پیرسالاری)، اعتماد زیاد به ایدئولوژی خود، ناتوانی در تصحیح اشتباهات و عدم اجرای اصلاحات مؤثر و به جای آن مشتاق به سرزنش کشورهای دیگر به خاطر آشفتگی امور خود و دنبال کردن رقابت قدرت‌های بزرگ ناشی از ذهنیت جنگ سرد اضافه کرده و می‌گوید اگر ایالات متحده امریکا این مشکل را کشف نکند، احتمال زیاد می‌رود که سرنوشت ترازیک اتحاد شوروی مجدداً تکرار گردد.

منتشر شده در تاریخ: ۲۸ دسمبر ۲۰۲۱

تارنگاشت عدالت